

Микола КВЕТКОВ,
*старший викладач кафедри акторської майстерності
Запорізького національного університету,
Запоріжжя, Україна*

Mykola KVIETKOV,
*senior Lecturer at the Department of Acting
Zaporizhzhia National University,
Zaporizhzhia, Ukraine*

НАПРЯМКИ ВИЯВЛЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ У МАЙБУТНЬОГО АКТОРА ПРИ ВИКОНАННІ ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ

DIRECTIONS OF REVEALING THE ARTISTIC IMAGE OF THE FUTURE ACTOR WHEN PERFORMING VOCAL WORKS

Надзвичайно важливим є виховання в студента-актора ініціативності, щодо виконання того чи іншого вокального твору. Студент повинен знаходити у кожному творі «головне», що дає йому необхідні точки для виявлення правдивого художнього образу. Для розвитку у студента здібностей чути «головне» - основну ідею твору, а також виконавської майстерності, характерної для актора-художника, в основу роботи педагога-вокаліста з учнем повинно бути покладено стремління розвинути у нього цю майстерність.

Для розвитку у студента-актора здібностей знайти «головне» найцікавішим вокальним матеріалом є: українська народна пісня, твори композиторів класиків та сучасні твори з вистав і кінофільмів. В пошуках «головного» співак-актор повинен зуміти розпорядитися своїми виконавськими здібностями так, щоб літературний та музичний образи були як одне ціле. У даному випадку маєтись на увазі актор як співак, який може володіти здібністю підкорити «інструмент голос» своїй волі у такому ступені, щоб з найвищою мірою виразності передати все, що сказано композитором, вкладаючи в виконання свої особисті почуття, властиві справжньому майстру.

Справжнє натхнення та «турбота про звук» в музичному театрі чи на естраді несумісні. Проте я, як професійний співак, говорю про наявність контролю звуковедення навіть у момент найвищого підйому натхнення. Однак, не треба змішувати «турботу» про звук, який сковує співака, з «контролем», що критично аналізує проспівану фразу. «У співака повинно бути гаряче серце, та холодна голова» - це закон італійської вокальної школи. На драматичного актора впливають власні фантазії, а на співака ще і музика геніальних композиторів.

Деякі вокальні педагоги акцентують увагу на виявленні виконавських даних у студента на ранніх етапах його розвитку незалежно від характеру спрямування цих даних, кажучи при цьому, що нехай ті виявляють їх, аби виявляли, а «зайві» потім завжди можна «зняти». Гірше, кажуть вони, коли студент не має виконавчих даних. З цим не можна не погодитися. У студента, навіть на ранніх етапах його розвитку, засоби та прийоми виконавства (включаючи і зовнішні ознаки: міміка, жест, тощо), не є у всіх випадках копіюванням когось або результатом чиєїсь «педагогічної обробки». В основі

вони є відображенням внутрішньої загальної та музичної культури виконавця. Ось чому процес розвитку виконавського обдарування видається більш цінним і перспективним по якості у студента з характерам швидше боязким і сором'язливим ніж сміливим та розв'язним. Студенти подібного типу розвиваються в межах почуття більшої мистецької міри та суворішої витриманості виконавського стилю.

Найактуальнішою проблемою для сучасної вокально-виконавчої педагогіки має бути виховання у студента-актора здібностей вкладати у виконання щось своє, оригінально - індивідуальне. Слід усіма заходами, обмірковуючи і вивчаючи мінливі індивідуальні особливості кожного студента, розвивати у ньому здібності і вміння підкорити волю, як його голосовий апарат - «апарат втілення», але на сам перед здатність включення у образ, - «творчий апарат переживання». Від можливості повного підкорення волі творчого апарату, значною мірою полегшуються та розширюються можливості апарату втілення, для актора-вокаліста його голосу. Велике значення у процесі подолання технічних труднощів має вплив емоційного підйому внаслідок повного включення до образу. В цьому випадку - «хотіти - це могли» виправдовується найбільшою мірою.

Одним із найбільш дієвих способів розвитку творчої уяви у студента-актора є робота над вокальним твором без голосу та без акомпанементу. Основна користь такої роботи над твором у тому, що студент не йде по стандартам та штампам у галузі виконавства. Завдяки чому його власна фантазія може проявити більше свободи та гнучкості. Крім того, при зазначеному способі опрацювання студент мимоволі буде зупинитися на деталях, які так часто випадають саме у вокаліста під впливом постійної турботи про якість звучання його голосу.

Натхнення є особливим станом, під час якого людина якнайглибше поринає у процес творчості, як своєю свідомістю так і своїми почуттями. Творчість це, перш за все, праця, постійно цілеспрямована робота, освітлена спалахами натхнення. Чим цікавіше для людини творче завдання, чим більше вона закохана в свою справу та віддається цілком, тим швидше і частіше цей стан виникає. Творчість не зводиться до стану натхнення. Творчість - це перш за все праця, постійна цілеспрямована робота, освітлювана спалахами натхнення. Натхнення завжди народжується з праці. Не можна постійно чекати натхнення. Чим цікавіша для людини творча задача, тим частіше цей стан виникає.

Мистецтво співака-актора дієве і вражає тільки тоді, коли ясна ідея, задум, та коли вона втілена в яскравій емоційній та технічно досконалій художній формі. Таким чином актор завжди повинен поєднувати у своєму виконанні раціональний та емоційний початок-думку та емоцію. Розвиток спостережливості, запам'ятовування явищ, фактів, емоційних переживань, читання книг, знання мистецтва, живопису, розвиток інтелектуальних здібностей - обов'язкові для майбутнього актора.

